

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. Richardi Arsdekin Soc. Iesu S. Theol. Professoris
Theologia Tripartita Sive Resolutiones Polemicæ,
Speculativæ, Practicæ, Controversiarum, & Quæstionum,
etiam recentissimarum, quæ in Schola, & ...**

Missionarijs, & alijs animarum Curatoribus, & Theol. studiosis solerter
accommodatæ ...

Complectens copiosè Resolutiones Theologicas, etiam modernas, ad
praxim accommodatas

Archdekin, Richard

Antverpiæ, 1682

Conscientia perplexa & scrupulosa.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40873

veritatem inquirere : Item , ut delinquat omit-
tendo sacrum , etsi judicaverit diem non esse
festum , si noluit in cognitione Festorum debi-
tam curam adhibere. Et sic de cæteris.

Nota tamen, peccantem ex ignorantia vinci-
bili non semper committere novum peccatum
formale distinctum à præterita omissione inqui-
sitionis debitæ. Ut si quis pridem suâ culpâ ne-
glexerit inquirere, an tali die soleat esse jejuni-
um , & postea ignarus jejunij isto die carnes
comedat, non incurrit ille tunc novum & for-
male peccatum contra præceptum jejunij , de
quo ipsi illo tempore nihil in mentem venit.

Conscientia perplexa, & scrupulosa.

Conscientia est actus intellectus practici, si-
ve judicantis aliquid hic & nunc agendum,
aut fugiendum esse vel fuisse. Formatur plerum-
que conscientia ex principiis universalibus dedu-
cendo actiones particulares.

Qui ita perplexus est, ut utrumque opposito-
rum iudicet esse peccatum , eoque errore nec
per se, nec per alium expedire se possit , eligere
tenetur quod ipsi minus malum apparet. Quia
in illo casu alia non suppetit via, bonâ fide con-
scientiam formandi. Ut si aliquis die festo solus
assistens moribundo existimet se peccare sive æ-
grum deserat, sive sacrum omittat, debet eligere
potius sacrum omittere, si iudicet illud præcep-
tum minus obligare, sicut verè minus obligat.

Quod si nec hoc ipsum determinare possit ,
quid ex duobus appareat minus malum , quid-
quid egerit peccatum non incurret. Quia cum
absolutè necessarium sit rem vel facere vel a-
mittere , si sic constitutus peccaret , ex neces-
sitate

fitate peccaret , quod omnino repugnat.

Licitum est operari cum Conscientia scrupulosa , an aliquid sit peccatum , manente etiam scrupulo , dummodò judicetur esse scrupulus & tanquam talis contemnatur : Ut si cui soleat inhære apprehensio peccati , si in die jejuniij moderato potu se reficiat.

Quia scrupulus consistit in vana apprehensione , & inde ortâ anxietate , ne ibi sit peccatum , ubi nullum est. Atqui cum illa apprehensione consistit prudens judicium , quod illâ non obstante licitè operetur : ergo potest etiam manente scrupulo illum contemnere , & isti judicio se conformare. Sic enim procedendo nulli se peccandi periculo exponit : quia cum scrupulus ex levi aut inani fundamento procedat , non tollit judicium practicum , & ritè fundatum de licita operatione.

Ut autem hoc judicium magis in particulari fundetur , juvat tam pœnitentem , quam ejus Confessarium reflectere ad notas & signa conscientiaæ scrupulosæ. 1. Quod aliorum judicij acquiescere non audeat. 2. Quod ex levi apparentia judicium de eadem res frequenter mutet. 3. Quod habeat reflexiones impertinentes circa innumeras rei circumstantias. 4. Quod advertatur sive ab ipso , sive à Confessario , quod soleat in rebus suis esse minus inquietus , anxius , & perturbatus. 5. Quod deprehendatur antea sæpius talia apprehendisse sine fundamento : etsi aliquando circa casus alienæ conscientiaæ satis resolutè & intrepidè procedat.

Remedia præcipua ut conscientia scrupulosa ad rectam normam reducatur. 1. Affluere ad pellendum timorem scrupuli , contrarium audacter

audacter operari : sic enim clavus clavo pelli
 cebet. 2. Nihil judicare mortale , nisi id cer-
 tò sciat. 3. Cavere otium , & vagas cogita-
 tiones quæ mentem scrupulis infestant. 4. Eli-
 gere virum probum & prudentem cuius judicia
 firmiter adhæreat , nec illud apud se in exa-
 men inducat. 5. Advertere quod possit se con-
 formare communi iudicio & consilio Theolo-
 gorum , quod dum angit scrupulus nec suppet-
 tit Consilium , possit se ad quam vult partem
 liberè resolvere , nisi certò illi constet esse pec-
 catum. Item , quod ex Confessionibus præte-
 ritis nihil teneatur repetere , nisi certò sciat
 esse mortale , & se illud ritè confessum non
 esse : quod certò illi constare non potest quam-
 diu dubitat. Ratio horum est , quia periculum
 aliquod remotum peccati materialis , vel inte-
 gritatis in confessione , non debet evitari cum
 tam gravi incommodo hærendi in illa anxietate
 perpetua , aliisque malis quibus homo mul-
 tum scrupulosus involuitur : cum ab illis dif-
 ficultates etiam minores aliquando excusent.

P. III. In dubio quomodo agendum.

Qui operatur cum Conscientia practicè du-
 bia , committit peccatum ejusdem speciei
 cum eo de quo dubitat. Dicitur autem *practicè*
dubia quando pergunt dubitare , non tantum de
 bonitate objecti , sed etiam de honestate suæ
 actionis hic & nunc exercendæ. Exempli gra-
 tiâ , si quis dubitans an sibi licitum sit hic &
 nunc in die festo studere , pergunt nihilominus
 studio incumbere , incurrit idem peccatum quod
 ex festi violatione contraheret.

Ratio est , quia talis exponit se periculo pec-
 candi,